

Data publikacji: 04.01.2021

Autor: Jan Ciepałowicz

Wychowanie i profilaktyka w praktyce szkolnej. Część 1 - Wychowanie w oparciu o Program Wychowawczo – Profilaktyczny Szkół i Placówek

Jako nauczyciel konsultant LSCDN ds. wychowania i profilaktyki, miałem wielokrotnie możliwość analizowania planów wychowawczo – profilaktycznych szkół i placówek. Ponadto rozmawiałem z wieloma nauczycielami na temat przedmiotowego dokumentu. Bazując na tej wiedzy mam kilka propozycji, które - jak sądzę - mogą podnieść na wyższy poziom proces wychowawczy w szkole/placówce.

Ksiądz Józef Tischner w dziele „Historia filozofii po góralsku”. zamieścił dyskusję Sokratesa (Jędrusia Kudasika), ze znajomymi. W tej dyskusji Jędrus przeprowadza „wywód filozoficzny” na temat wychowywania dzieci:

„...Siadowali w ogródku pod smrekiem z Józkiem Różańskim, z Cześkiem Borońcem, Romkiem Dziobonem i paroma inksymi. A Jędrus wywoził: Jako myślicie, cy jeden z drugim mógłby usyc kyrpce, jakby nie wiedziol co to kyrpiec? Abo, cy mógłby zrobić stołek, jakby nie wiedziol co to stołek? Abo, mógłby wyrzeźbić pierścionek, jakby nie wiedziol co to pierścionek? No, nie. Samo sie widzi, ze kie wces coś zrobić, to musisz wiedzieć co to jest to co robisz. No widzicie, a ludzie wcom wychować siebie i inkszych, a nie wiedzom cym”.

Czy można wychowywać dzieci i młodzież w placówce oświatowej, nie wiedząc, czym jest wychowanie i nie posiadając umiejętności wychowawczych? Czy można prowadzić profilaktykę szkolną, jeśli nie do końca rozumie się, czym profilaktyka jest? Odpowiedź nasuwa się sama, nie wychowujemy i nie prowadzimy skutecznej profilaktyki jeśli nie posiadamy wystarczającej wiedzy na ten temat oraz osobowości wychowawcy i umiejętności do działań wychowawczo - profilaktycznych

Czym zatem jest wychowanie w szkole?

Termin ten jest wyjaśniony w Ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, par. 1 pkt 3: "System oświaty zapewnia w szczególności: wychowanie rozumiane jako wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży". Definicja ta powinna stanowić *Sine qua non* i punkt wyjścia programów wychowawczo - profilaktycznych, do posiadania, których zobowiązane są szkoły i placówki. Dokument ten tworzy się po to, aby mieć podstawę i plan działania w sferze wychowawczej i profilaktycznej. W związku z tym powinien on być doskonale znany i realizowany przez nauczycieli oraz rodziców. W rzeczywistości jest jednak różnie.

Jako nauczyciel konsultant LSCDN ds. wychowania i profilaktyki, miałem wielokrotnie możliwość analizowania planów wychowawczo - profilaktycznych szkół i placówek. Ponadto rozmawiałem z wieloma nauczycielami na temat przedmiotowego dokumentu. Bazując na tej wiedzy mam kilka propozycji, które - jak sądzę - mogą podnieść na wyższy poziom proces wychowawczy w szkole/placówce.

Proponuję aby ponownie przeanalizować programy wychowawczo profilaktyczne pod kątem ich funkcjonalności, szczególnie zweryfikować cele działań wychowawczych, (czy są one zbudowane według koncepcji SMART). Warto również przyjrzeć się zadaniom wychowawczo - profilaktycznym, czy realizowane są zgodnie z wytycznymi celów, czy też mijają się z ich treścią.

Istotnym elementem funkcjonalności planu wychowawczo - profilaktycznego jest ewaluacja celów i/lub zadań. Jeśli zadania i cele są prawidłowo zapisane, wówczas badania ewaluacyjne dadzą nam rzetelny obraz i pokażą, czy nasze działania są efektywne, czy też wymagają pewnych korekt i/lub zmian.

Konkludując można powiedzieć, że wychowanie i profilaktyka prowadzone w oparciu o stabilną podstawę jaką jest funkcjonalny program wychowawczo profilaktyczny może dać Sokratesowi (Jędrusiowi Kudasikowi) argument, by mógł wygłosić tezę: „w wasej szkole cosik drgnęło, wychowanie się zaczęło”.

Jan Ciepałowicz

C.d.n.

Kolejny artykuł będzie analizą definicji wychowania, pt. „Wychowanie rozumiane jako wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości”.

[Powrót do poprzedniej strony](#)

[Poprzednia](#)
[Strona](#)
[Następna](#)
[Strona](#)